

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammel Torv 22. 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

CIRK CSB

Dato: 11 FEB. 2004

J.nr.: 2004-0104-411
Sagsbehandler: ME
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 7

Kopi til orientering:

- direktøren
- Anders Nørregaard
- Forebyggelse
- Søren Jesper Smith, FOB
- Den Civile Sektors Beredskab
- FK
- Sagen

+ bilag

DIS, 12/2 2004

Vedrørende Vestsjællands Amts beredskab

Hans Wornemann

I fortsættelse af mit brev af 28. januar 2004 kan jeg oplyse at jeg nu har færdiggjort min gennemgang af sagens bilag.

De har tidligere henvendt Dem til mig om denne sag i brev af 21. september 2003, og med brev af 29. september 2003 videresendte jeg Deres henvendelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Ministeriet anmodede Beredskabsstyrelsen om en udtalelse angående sagen, og styrelsen afgav en udtalelse i et brev af 6. november 2003. Det fremgår heraf at der i dimensioneringsbekendtgørelsen ikke er fastsat regler om dimensionering af det kommunale redningsberedskab i forbindelse med ulykker og katastrofer der ikke involverer brand, overhængende fare for brand eller akutte uheld med farlige stoffer. Styrelsen anfører at dette indebærer at det er overladt til kommunalbestyrelsens egen vurdering – under hensyn til lokale risici og eventuelle beredskabsplaner – at dimensionere redningsberedskabet til løsning af disse redningsopgaver. Angående opgaven med frigørelse af fastklemte henviser Beredskabsstyrelsen til Indenrigsministeriets og Sundhedsministeriets retningslinjer af 27. marts 1996 for arbejdsdelingen mellem det kommunale redningsberedskab og ambulanceberedskabet ved trafikuheld med fastklemte. Styrelsen anfører at det heraf fremgår at denne opgave ikke er en eksklusiv opgave for enten det kommunale redningsberedskab eller det amtslige ambulanceberedskab, og at begge beredskaber kan indrettes med henblik på at varetage og samarbejde om opgaven.

I et brev af 17. december 2003 til Dem henholdt Indenrigs- og Sundhedsministeriet sig til styrelsens udtalelse. Ministeriet anførte endvidere at for så vidt angår spørgsmålet om hvorvidt det er tilladt at både amtet og kommunen opkræver skat til dækning af samme opgave, er den nuværende situation, hvor både det amtslige ambulanceberedskab og det kommunale redningsberedskab kan indrettes til at kunne løse redningsopgaver, ikke ulovlig. Ministeriet tilføjede at baggrunden for de retningslinjer som er

BRS DIS J.nr. 007-194/2

12 FEB. 2004

nævnt i Beredskabsstyrelsens udtalelse, er ønsket om at en tilskadekommet skal kunne ydes hurtigst mulig hjælp uanset hvilket beredskab der ankommer først til et skadested.

Det fremgår af de bilag som De har sendt mig, at De tidligere har rejst spørgsmålet om arbejdsdelingen mellem det kommunale redningsberedskab og det amtskommunale ambulanceberedskab over for Vestsjællands Amt. Amtet har i den forbindelse bl.a. fremhævet at det fremgår af præhospitalsbekendtgørelsen at ambulancemandskabet skal kunne udføre redningsarbejde ved ulykker, herunder indlede frigørelse af tilskadekomne.

Jeg har forstået Deres henvendelse som en klage over at Vestsjællands Amt opretholder et beredskab vedrørende redningsopgaver uanset at dette må anses for en primærkommunal opgave. De har anført at De som skatteyder i Vestsjællands Amt og Sorø Kommune betaler to gange for det kommunale redningsberedskab, og De gør gældende at amtet i strid med beredskabsloven har opbygget et beredskab til løsning af frigørelsesopgaver i forbindelse med ulykker. De har i Deres henvendelse til mig af 21. september 2003 fremhævet at det tydeligt fremgår af beredskabslovens § 1 at det er det kommunale redningsberedskabs opgave at begrænse og afhjælpe skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker, katastrofer m.m. De har endvidere henvist til lovens § 12, og De har gjort opmærksom på at det ikke fremgår af loven at amtet skal deltage i, have ansvar for eller have udgifter i forbindelse med denne opgave. De har endvidere gjort opmærksom på at 20 af de 23 kommuner i Vestsjællands Amt har investeret i frigørelsesværktøj, redningskøretøjer og uddannelse af mandskab. De synes på den baggrund at det virker forkert at amtet opkræver skat hos samtlige amtets borgere til dækning af et beredskab som ikke er en amtslig opgave, og at tre af kommunerne i amtet slipper for at betale for et beredskab som loven kræver dækket af kommunerne.

I Deres brev af 6. januar 2004 har De bl.a. skrevet at Deres henvendelse til mig går på om det er korrekt at Vestsjællands Amt opkræver skat for et beredskab som Indenrigs- og Sundhedsministeriet samt Beredskabsstyrelsen medgiver er et kommunalt område. De har anført at det hverken af beredskabsloven eller det svar som ministeriet har sendt Dem, fremgår at amtet skal have udgifter til eller deltage i dette beredskab.

Ombudsmandens udtalelse

Beredskabsloven (lovbekendtgørelse nr. 912 af 2. oktober 2000 som ændret senest ved lov nr. 381 af 28. maj 2003) indeholder følgende bestemmelser i §§ 1 og 12:

”§ 1. Redningsberedskabets opgave er at forebygge, begrænse og afhjælpe skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger, eller overhængende fare herfor.

Stk. 2. Redningsberedskabet omfatter det statslige redningsberedskab, herunder det statslige regionale redningsberedskab, og det kommunale redningsberedskab.

§ 12. Det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger. Redningsberedskabet skal endvidere kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan bestemme, at redningsberedskabet i visse kommuner skal kunne yde en udvidet assistance til andre kommuners redningsberedskab, hvis det skønnes påkrævet på grund af karakteren eller omfanget af en ulykke eller katastrofe, herunder krigshandlinger. Indenrigsministeren fastsætter regler om udgiftsfordelingen mellem staten og de pågældende kommuner.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan bestemme, at kommunalbestyrelsen skal varetage andre beredskabsopgaver end dem, der er nævnt i stk. 1 og 2.”

Dimensioneringsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1010 af 11. december 2002 om det kommunale redningsberedskabs dimensionering m.v.) indeholder følgende bestemmelser i §§ 1 og 14, stk. 1:

”§ 1. Det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en forsvarlig indsats ved brand eller overhængende fare for brand, ved sammenstyrtningsulykker, togulykker, flyulykker til lands, skibsulykker ved kaj, naturkatastrofer og akutte uheld med farlige stoffer på landjorden, i søer, i vandløb samt i havne. Det kommunale redningsberedskab skal endvidere kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte.

§ 14. Det påhviler kommunalbestyrelsen ved ulykker m.v., jf. § 1, at sørge for varetagelsen af den tekniske ledelse af indsatsen på skadestedet.”

Sygehusloven (lovbekendtgørelse nr. 766 af 28. august 2003 om sygehusvæsenet) indeholder følgende bestemmelser i § 1, stk. 1, og § 6, stk. 1:

”§ 1. Sygehusvæsenet varetages af amtskommunerne, Hovedstadens Sygehusfællesskab og Bornholms Kommune.

§ 6. Til personer, der i medfør af § 5 har ret til vederlagsfri behandling, ydes befordring med ambulance eller særligt sygekøretøj, såfremt deres tilstand gør dette nødvendigt.”

Præhospitalsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1039 af 24. november 2000 om planlægning af den præhospitale indsats og uddannelse af ambulancepersonale m.v.) indeholder følgende bestemmelser i § 2, stk. 1, og § 11, stk. 1, nr. 6 og 7:

”§ 2. Amtsrådet er forpligtet til at stille ambulancetjeneste til rådighed for personer, der har behov herfor på grund af akut opstået sygdom, ulykke eller fødsel. Ambulancetjenesten er en del af amtskommunens samlede sundhedsvæsen.

§ 11. Ambulancemandskabet skal være i stand til at,

...

- 6) udføre redningsarbejde ved ulykker, herunder indlede frigørelse af tilskadekomne, og
- 7) indgå i et korrekt samarbejde med sygehusvæsen, politi samt det kommunale og statslige redningsberedskab m.fl.”

Af Indenrigsministeriets og Sundhedsministeriets retningslinjer af 27. marts 1996 for arbejdsdelingen mellem det kommunale redningsberedskab og ambulanceberedskabet ved trafikuheld med fastklemte fremgår bl.a. følgende:

”3. Indsættelse af beredskabet – 3 eksempler

a) Ankommer det kommunale redningsberedskab før ambulancen på skadestedet, er den primære opgave at stoppe den skadevoldende proces, herunder at vurdere, om der er overhængende risiko for brand og i givet fald sikre herimod samt at indlede nødbehandling og eventuel frigørelse af fastklemte og tilskadekomne personer. Ambulancepersonalet har ved ankomsten til skadestedet ansvaret for behandling, optagning og transport m.v. af fastklemte og tilskadekomne personer. I det omfang brandmandskabet kan bidrage til løsning af disse opgaver, sker dette efter ambulancepersonalets anvisninger.

b) Ankommer ambulance og det kommunale redningsberedskab samtidigt, og konstaterer ambulancepersonalet, at det ikke er muligt umiddelbart at frigøre den fastklemte, kan ambulancepersonalet anmode brandmandskabet om at bistå med frigørelsen af den fastklemte. Da opgaven går ud på at frigøre den fastklemte så skånsomt som muligt, må ambulancepersonalet løbende give brandmandskabet anvisninger på, hvordan frigørelsen under den størst mulige hensyntagen til den tilskadekomne skal udføres.

c) Hvis der ikke er umiddelbar fare for brand, og det kommunale redningsberedskab og redningsvogn (ambulanceredningstjenesten) med det fornødne frigørelsesudstyr kommer nogenlunde samtidig til skadestedet, returnerer det kommunale redningsberedskab, såfremt det er forsvarligt, til beredskabsstationen for ikke unødigt at svække beredskabet.”

Efter de almindelige kommunalretlige regler er lovgivningens fordeling af de kommunale opgaver mellem det primærkommunale og amtskommunale niveau bindende. Det indebærer at en kommune ikke kan udføre en opgave som efter lovgivningen er henført til det amtskommunale niveau, og tilsvarende kan en amtskommune ikke udføre en opgave som efter lovgivningen er henført til det primærkommunale niveau. Jeg henviser til Morten Engberg mfl., Forvaltningsret, 2. udg. (2002), s. 680f, og Jens Garde og Kar-

sten Revsbech, Kommunalret (2002), s. 23 ff. Disse regler forudsætter dog at lovgivningen indeholder en forholdsvis entydig fordeling af opgaverne mellem de to kommunale niveauer. Reglerne kan altså ikke anvendes i tilfælde hvor en opgave lovligt kan udføres af både en primærkommune og en amtskommune.

Efter min gennemgang af sagen er jeg enig med Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Beredskabsstyrelsen i at lovgivningen giver mulighed for at såvel primærkommunerne som amtskommunerne opretholder et beredskab angående frigørelse af fastklemte i forbindelse med ulykker. At beredskabsloven ikke indeholder bestemmelser om amtskommunernes opgaver på dette felt, kan ikke føre til et andet resultat. Amtskommunernes opgaver på området er reguleret af sygehusloven og de regler som er udstedt i medfør af denne lov, og der er i disse regler tilstrækkelig hjemmel til at amtskommunerne opretholder det nævnte beredskab.

På denne baggrund kan det ikke give mig anledning til bemærkninger at Vestsjællands Amt opretholder et beredskab som nævnt og dækker de udgifter som dette medfører, ved bl.a. udskrevne skatter, ligesom det ikke giver mig anledning til bemærkninger at Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke har grebet ind over for amtet.

Deres bilag vedlægges.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Kopi er samtidig sendt til:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
J.nr. 2003/3534-4

Beredskabsstyrelsen

Vestsjællands Amt
J.nr. 2-61-01-1008-2003